

■ INTERVJU, ☉ PONEDELJEK, 22. MAREC 2021 👤 HELENA PETERNEL PEČAUER

Intervju: Glorjana Veber

Razkošje je vrednost naše notranjosti

Pred slabim letom, ko je smrtonosni virus čez noč močno zarezal v običajen vsakdanjik človeštva, ko smo se bili prisiljeni zapreti v meje svojih držav, domov, celo svojih misli, je Glorjana Veber, umetnica, literatinja, doma in v tujini nagrajena pesnica, vitezinja poezije, politologinja, sociologinja in doktorica družboslovnih znanosti izdala zbirko akašejk *Modróko*, ki je že po nekaj mesecih doživela prvi ponatis. Ko smo se mnogi zatekali v malodušje in se borili za takšno in drugačno preživetje, je Glorjana svojemu duhu dovolila, da je ustvarjal naprej. Kot rezultat njenih razmišljanj, duhovnih potovanj in šumov iz globin njene duše se je rodilo *Razkošje*, nova pesniška zbirka, ki v 26 poetičnih slikah še bolj drzno zavrti v zavest vsakogar od nas. Z iskrivo avtorico smo se pogovarjali o teži trenutka, o kozmičnih energijah, materialnem in duhovnem, pa tudi o čisto vsakdanjih dimenzijah našega bivanja.

Ob rojstvu koronske pandemije ste razgalili svojo dušo in kot nekakšno duhovno pomoč za preživetje zdravstvene in osebnostne krize stoletja, ljudem ponudili zbirko akašejk *Modróko*, ki naj bi jim pomagale do zlitja s kozmosom. Kako so bile sprejete globoke misli starodavne akaše?

Živim barvito, sprejemanje vsega je moj način življenja. To pomeni, da si kot človek popolnoma odprt in pretočen, živiš brez pogojevanja. Svoje sreče ne vežeš na ravnanje drugih ljudi ali na kakršno koli posedovanje. Prisoten in zavesten si v sedanjem trenutku. Tudi roža na travniku je lepa sama po sebi, mar ne? Čemu torej razlogi za lepoto božanskega cveta? Cvet tega ne potrebuje in tudi človek, kot del narave, ne. Interpretacijo in vsevednost potrebuje naš um, zasvojen s predalčkanjem, prihodnostjo in uspehom. Reče nam: »Samo tole še in bom srečen«, a nikoli ne ostane pri »samo tole še«. Sreča in mir ne domujeta v umu, zato nam jih um ne more dati. Preveč obsegajoča sta, da bi se ju dalo stlačiti v umsko škaflo. V njej dobimo zgolj njun približek in to nas notranje razdeljuje, da smo v konfliktu s seboj in posledično z okoljem. Zato sem raje popolnoma predana slehernemu trenutku, v njem sem njegov sok, skupaj sva eno. Tako se je zgodil tudi *Modróko*, brez moje volje, s sprejemanjem kozmične zavesti. Moja roka ga je zapisala, bralci so ga lepo sprejeli, veliko globokih sporočilnih izmenjav se je zgodilo med nami in že čez nekaj mesecev je bil tu ponatis. Pesmi iz moje nove pesniške zbirke pa niso nastale iz neprekinjene večdnevne duhovne izkušnje kot *Modróko*. Pisala sem, ko je skozme želelo govoriti. Potem mi je pisal urednik Centra za slovensko književnost Brane Mozetič in vprašal, ali imam kaj materiala za knjigo. Prebrano mu je bilo všeč, čez pol leta pa je javna agencija za knjigo, ko sem na to že pozabila, predlog zbirke uvrstila v knjižni program in nova knjiga je izšla.

Zdi se, da so bili spremenjeni bivanjski in življenjski pogoji za vas povsem drugačni kot za večino ljudi na tem planetu. Raziskave kažejo, da so se mnogi znašli v hudih psihičnih, ekonomskih, celo eksistencialnih stiskah, objokovali so različne izgube, vi pa ste iz krize očitno črpali svojevrsten navdih za umetniško ustvarjanje. Je bila potrebna kakšna bolj realistična osebna spodbuda?

Ko stvari dobro funkcionirajo, težje vidimo razlog za spremembo, ni potrebe po njej. Zato so vsi pretresi dragoceni. Razkrijejo vse posameznikove in družbene pomanjkljivosti. Če krizo dojemajo kot krivico ali napako, nam življenjska energija odteka. Namesto v preobrazbo jo potrošimo za različne oblike psihičnega in telesnega odpora, kar pomeni, da se znajdemo v začaranem krogu pomanjkanja. Ko pa prepoznamo vrednost stiske kot življenjske izkušnje, spregledamo, da je to zgolj situacija, seme iz katerega klije stebelce pozitivne spremembe. Težke življenjske preizkušnje nas čistijo, da lahko iz nas odpade tisto, česar ne potrebujemo. Preživele so generacije pred nami, preživeli bomo mi. Po nevihti je morje vedno kristalno čisto. Jasno vidimo globino in sonce postopoma segreje vodo. Zaradi naših skrbi ni nevihta nič bolj mila, le še težje jo doživljamo. Vsaka kriza, ki ima takšne razsežnosti, kot jih ima koronska, prinese svojstveno energijo, ki začne komunicirati z našim bistvom. Ljudje smo energetska bitja in s svojo energijo vplivamo na energijo človeške skupnosti. Name je vplivala tako, da je spodbudila nove duhovne izkušnje, posledično kreativnost in okrepila komunikacijo s kozmično zavestjo, kar je zame čisto realistična osebna spodbuda.

Ja, pravijo, da je vse za nekaj dobro. Čeprav bi običajen človek v izrednih razmerah lahko z lučjo iskal dobrobit, pa je ne bi našel, je videti, da so vam spremenjene razmere na neki način ugajale, koristile, da ste na ta način našli več časa za še globlji sprehod vase in izkušnje zlili na papir v novih pesmih ...

Ljudi sprememba običajno navda s strahom, ker prinaša nepoznano. Ker, le kako si boš izdelal orodje za soočanje z nečim, česar ne poznaš? Kako boš kontroliral nekaj, ko pa ne veš, kaj točno je tisto nekaj? Ni mogoče, ni zagotovila, da bo vse v redu. Zato ljudje postanejo v večini napeti in tesnobni, njihove misli pa kot ponorele opice. Strah postane njihova osiromašena čustvena hrana in zato je takšna tudi njihova energija. Nizkofrekvenčna in humus za bolezni. Ste že kdaj videli sproščenega človeka, ki bi ga bilo strah? Zagotovo ne. Zato je takrat za dušo in telo dobrodošlo, da se še bolj odpremo in sprostimo. Vsak trenutek se spreminjamo, postajamo starejši. Sprememba je del narave. Zakaj ne bi torej raje bili takšni kot je narava, gibljivi in vitalni, sprejemali sonce in dež? Zato je tako pomembno biti eliksir slehernega trenutka. Morebiti mi je bilo v koronskem času tako lepo tudi zato, ker mi je življenje do danes dalo veliko težkih preizkušenj. Nikoli jih nisem dojemala kot prepreke, ampak kot izkušnje. In to je delovanje iz ljubezni in ne iz strahu. V času epidemije se je svet ustavil tako, da se je še bolj slišalo njegovo dihanje, kar je mojemu kreativnemu duhu zelo blizu.

V danih razmerah je kljub vsemu težko govoriti o takšnem ali drugačnem razkošju, a vi ste ga očitno našli. Kako ga definirate?

Ko iščemo razkošje v zunanjem svetu, se nam izmika. Ne prinese nam ga premoženje, ne prinesejo ga novi cilji. Več kot si želimo, več potrebujemo. Koliko ljudi poznate, ki so pomirjeni s sabo, ki so poosebitev miru? Epidemija bi morala razgaliti naše sočutje, solidarnost, ljubezen. Je pa dokazala, da smo kot družba pravzaprav gumb za eksplozijo, ki ga lahko aktivira že najmanjši piheć. In kakšno razkošno tehnologijo smo do danes razvili, ljudje pa so notranje vedno bolj siromašni in nesrećni. Res je, da je zunanji svet velikokrat neizprosni, a zakaj bi mu pri tem pomagali s sovražnim obnašanjem, norčevanjem, privoščljivostjo, z gojenjem strahu in nestrpnosti? Saj, kdo mu pa pomaga, če ne mi s svojim slabim ali dobrim zgledom? Prebivalci razvitih držav smo postali pomehkuženi, narcisoidni, potrošniški otroci, ki so se v šoli učili o zgodovini, pri tem pa zaobšli lekcijo življenja naših prednikov. A dobro pri vsem tem je, da materialna sitost vedno privede do tega, da se začnemo spogledovati z notranjostjo. Kar pa za razvjenega potrošnika, ki prej ni delal na sebi, ali zelo malo, ni lahko. Premoženje ima svojo ceno, ne pa tudi vrednosti, ki jo ima razkošje. Razkošje je domena notranjosti, duše, našega bitja, glasbe, ki jo živimo, miru, ki ga dihamo. Takrat naš način življenja ni več razdeljen na delovanje iz uma ali iz srca, ampak povezuje oba v svojem bitju, v zavedanju. Razkošje je preprosto razcvet naše notranjosti.

Kako se je torej rodilo novih 26 pesmi v čisto sveži pesniški zbirki Razkošje, kakšno poslanstvo ste jim namenili?

Vse kar napišem, pa naj bo to poezija ali kakšni drugi zapisi, danes nastaja na enak način, kot je nastajalo, ko sem bila majhna. Rodi se v nekakšnem transu, ko sem popolnoma povezana s kozmično zavestjo, ali pa neposredno po duhovni izkušnji oziroma nekaj dni za njo. V njej vame vstopijo določene vsebine, kot prenos iz duha v duha, ali na kakšen drug način, da jih po duhovni izkušnji čutim v svojem telesu in jih v nekem trenutku zapišem. Drugič se zgodi po meditaciji ali ko se prebudim sredi spanja. Že kot majhna deklica sem imela zato pri postelji pritrjen blokec s svinčnikom. Se pa zgodi tudi kar tako, ko preprosto sredi dneva začutim, da je vame stopila neka energija oziroma da sem se povezala z energetskim kanalom. To pustim potem 'odležati', dokler me spet ne pokliče k sebi, in potem se med drugim ukvarjam z energetsko sliko zapisanega in še z marsičim. Vse pesmi v zbirki so nastajale na te načine. Nisem jim namenila posebnega poslanstva. Svoje življenje imajo, neodvisno od mene, in one že vedo, zakaj, kam in komu gredo.

Že ob izidu akašejk Modróko ste svet prepričevali, da je za človeštvo več kot nujna preobrazba. Zdi se, da to trditev podpirate tudi z novo zbirko. Kaj mora torej vsakdo od nas storiti, da bo za nagrado deležen razkošja, ki ga slikajo vaše najnoveše pesmi?

Svet se preobraža z mano ali brez mene. Vsak izmed nas s tem, ko je celostno bitje oziroma ko vzdiguje svoje zavedanje, prispeva k vzdigovanju zavedanja človeštva. Zato je pomembno, da potujemo v svojo notranjost, da spoznavamo svoje razsežnosti. To, da je človek svetloba, ni metafora ali zgolj domena znanosti. Ko zapremo oči, se pred nami odpre tema in iz nje svetloba, kar je neubesedljiva izkušnja. Ko jo doživljamo, postaja vse večja, da naposled prežema sleherni trenutek. Da je to sploh mogoče, vsekakor potrebujemo prelomno točko in tudi delati je treba na tem. Če vlagamo svojo energijo v pridobivanje premoženja, ga bomo slej kot prej dobili v neki obliki. V to, da bomo s premoženjem prejeli tudi srečo oziroma razkošje, nas prepričuje in poneumlja televizija oziroma različna propaganda. Da ji nasedamo, ni kriv naš sosed, ampak smo odgovorni sami. Če pa vlagamo v notranjo svobodo in razkošje, bomo prav tako to slej kot prej dobili in prepoznali. Tudi ko v gostilni naročimo kavo, dobimo kavo, ne kakava, mar ne? Če posadite fižol, je jasno, da ne bo zrasla paprika. In to je problem današnje družbe. Ljudje bi imeli ljubezen, mir, svobodo, a obnašali in ravnali bi v nasprotju s tem. Živimo za ideale, garamo za neke predstave, ki jih je nemogoče uresničiti. To so zgolj podobe in iluzije. Idealizem je poguben za našo svobodo, mir in ljubezen. Njegovo bistvo je, da je neuresničljiv, v nas ustvarja agonijo, napetost, skrbi, da smo ljudje v nenehnem boju s samim seboj. Zato je najbolje, da se čim prej sprejmemo takšne, kot smo, nepopolni kot narava. Tudi ona nenehno raste, se spreminja, celo veselje je v nenehnem procesu, mi pa bi radi dosegli vrh, kjer je vse idealno in zaključeno. Človekov ego je nenasiten, za vsakim vrhom bo iskal novega. Začnimo proslavljati življenje, ljubiti to, da smo ljudje. To je razkošje, to je resničnost.

Vajeni smo že, da čutna pesnica, Glorjana Veber, vsako svojo stvaritev še nadgradi, ji vdihne dodano vrednost, jo oplemeniti z glasbo, sliko, gibom, vizualizira njeno sporočilnost ... Po številu ogledov na youtube, kjer ste že objavili videospote treh pesmi iz zbirke Razkošje, lahko sklepamo, da je takšna poteza med ljudmi odlično sprejeta. Je to v času vsesplošne digitalizacije morda nujna zahteva 'trga' ali gre zgolj za sledenje vašemu osebnemu občutku in združevanju različnih zvrsti vsega lepega, ki nas obkroža?

Nikoli se nisem ukvarjala z zahtevami trga, tako kot se ne s tem, ali bo ali ne bo nekaj sprejeto. Ukvarjam se z energijo. Oziroma ona se z mano. Ta je bistvena in močnejša od nekakšnih želja ali nekakšnega trga. V tistem trenutku, ko bi ugotovila, da pišem zaradi nekih zunanjih vzgibov, preprosto ne bi več pisala. Z videospoti, ki jih imenujem video poezija, je enako kot s pisanjem. Vstopijo vame kot slike in potem jih pač uresničim, spišem scenarij, dodam sliko, montažo pa izvede strokovnjak, moj prijatelj Bor Jarh. Moja prva video poezija datira v leto 2005, v Cankarjev dom, ta oblika digitalizacije zame ni nič novega. Video moji poeziji omogoča dodatno, vizualno in slušno komponento, kar je za nekoga, ki je sicer samo bralec, zagotovo bolj zanimivo. Meni se zdi pri vsem tem pomembno le, da to, kar počnem, počnem s celotnim svojim bitjem, ker to pač sem, drugače nisem nikoli znala.

https://www.si21.com/INTERVJU/Intervju_Glorjana_Veber/?fbclid=IwAR3jkU8LMgMQr5-yQ9Yewg7oEjWOFYKkoyHhJ7fKIFZe-RX4-wDnnubL8

Se po vašem mnenju ljudje na splošno premalo zavedamo vseh dimenzij razkošja življenja in lastne biti, morda prestiž, razkošje in pomembne dobrine iščemo na napačnih podlagah?

Dokler posameznik v sebi ne prepozna podlage, ki je pristna in iskrena, kar pomeni, da se bo čutil povezanega z obstojem, s slehernim človekom, bodo vsa njegova iskanja zaman. Pravijo, da »če iščeš, najdeš«. Se strinjam, vendar ničesar ne najdeš za dolgo, ker so želje nenasitne. Naša civilizacija živi na kredit. Lahko govorimo o denarnih sredstvih, a še bolj od tega je skrb zbujujoče dejstvo, da imamo na kredit tudi čas, saj živimo za jutri. Najtežje je biti prisoten, tukaj, v sedanosti. Verjamem, da se to zdi nemogoče ob zahtevah, ki jih imajo do nas službe, različni odnosi, težke situacije ... A ker sem sama to izkusila, vem da obstaja. Razpolagamo z ogromno znanja, a naše izkušnje bitja, to kar smo v sebi, so zelo skope. Različne duhovne prakse nam omogočajo lažji duhovni razvoj. A da prepoznamo in doživimo svoje notranje razkošje, je potrebna potrpežljivost in naposled je treba tudi odvreči vse, prav vse, tudi knjige, vsa orodja, učitelje in se podati v neznano ter zaupati. Materialnost nam tega ne more dati, je zgolj povrhnjica, medtem ko je jedro, notranjost, resnično in prav vsakomur dostopno. Zato: proslavljajmo življenje, častimo trenutek, da smo v njem skupaj.

Prav gotovo je v teh posebnih časih za vas posebno razkošje tudi sodelovanje na številnih pesniških festivalih v tujini. Deležni ste bili privilegija, da ste slovenske poete, čeprav on-line, lahko zastopali v elitni mednarodni konkurenci na slovaškem festivalu, pa v Bangladešu z nekaterimi slovenskimi avtorji, kjer je bila vaša dvojezična pesniška zbirka izbranih pesmi V bližini tišine razprodana, pred kratkim ste sodelovali tudi na pesniških festivalih v Makedoniji, Rusiji, bili uvrščeni v mednarodno Versopolisovo antologijo založbe Beletrina in Ars Publications z naslovom Europe in poems (Evropa v pesmih) ... Kakšne izkušnje, nova spoznanja so vam dala ta mednarodna srečanja?

On-line festivali nimajo parfuma tuje dežele, vetra, ki se ti zapleta v lase, okusne hrane in tiste prav posebne toplote, ki izhaja iz neposredne bližine med avtorji in publiko. Je pa res, da je ravno zaradi komunikacije preko zaslona, odnos z energijo svojstven in to se mi zdi zelo zanimivo. Vendar pa moram priznati, da festivalskih potovanj v tem letu nisem posebej pogrešala. Bila sem vesela, da sem lahko bila več časa med domačimi, med hribi in gozdovi, lahko sem se še bolj posvetila športu, kar mi je bilo, poleg duhovnosti, prav tako v veliko veselje. Svet se nenehno spreminja, pomagajmo mu s svojim lastnim življenjem, da se bo spreminjal na bolje.

V nedeljo, 21. marca, smo obeležili svetovni dan poezije. Kakšen je vaš pogled na sodobno slovensko poezijo v kontekstu svežih vtisov iz tujine? Kakšna je izrazna in kakšna eksistenčna prihodnost našega pesništva?

Sodobna slovenska poezija je zelo heterogena. Menim, da je pozitiven zanos izgubljala od osamosvojitve Slovenije dalje, kar je razumljivo in nič drugače kot drugod po svetu. Globalizacija ima svojo ceno, kot jo ima pač vsako dejanje. Kot državljani takrat novo nastale države smo imeli določena pričakovanja, a smo ostali praznih rok, kar se odraža tudi v pesniški govorici oziroma umetnosti na sploh. V kriznih časih sta svetloba in ljubezen, ki diha iz besed, še toliko bolj pomembna in pesniki smo njuna usta. Pozabljamo, da je vse energija in tudi besede niso izjema. Vsekakor vsaka družba potrebuje kritično oko, a tudi luč, ki je roka bralcu. Eksistenčna prihodnost pesništva ni bila in ne bo nikoli obetavna, tako so nas učili, tako priča zgodovina. A učijo nas marsikaj, medtem ko je življenje nekaj povsem drugega. Pesniški jezik človeka lažje in bolje kot proza približa duhovnim izkušnjam. Ne govorim o večvrednosti poezije proti prozi. To je tako, kot če bi rekla, da je tango več vreden kot balet. Vsak izmed njiju ima svoje mesto, svojo inspiracijo. Duhovnih izkušenj v ljudeh bo vedno več, zato menim, da se pesniškemu jeziku obetajo čudoviti časi. Bodimo pesem, na katero sedajo metulji.

Ker vemo, da vaše pesniške misli nikoli ne spijo, vaši verzi pa komaj čakajo, da povežejo vse ljudi, ki po Prešernu »v srcu dobro mislijo«, verjetno že načrtujete nove ustvarjalne podvige. Bi nas počastili s kakšnim namigom?

Ničesar ne načrtujem, res pa je, da nenehno prihaja vame kaj novega. Nerada kar koli napovedujem, ko so stvari v procesu ustvarjanja, saj me novosti nenehno presenečajo in se nadgrajujejo. Nastajajo nove pisane vsebine v obliki, ki je prej nisem uporabljala. Sicer pa se moja pot spreminja na zanimive načine, kar mi je ljubo. Nekako se je začela pomikati v tujino, a ne v smislu festivalov, temveč ... Pustimo se presenetiti. Tudi precej glasbenih projektov je pred vrati, ampak v razkošju tega trenutka, tukaj in zdaj, je za zdaj najlepše, zato takšno razkošje privoščim vsakomur.

Intervju je pripravila Helena Peternel Pečauer

Foto: Jan Pirnat